

NASLOV PREDMETA: KOMPARATIVNA KOGNICIJA I PONAŠANJE

Nositelj predmeta: prof. dr. sc. Roger K. R. Thompson

Sadržaj:

Čime točno mozak posreduje i što uzrokuje? Što nas potiče pripisati inteligenciju i razum drugim bićima, živim i neživim? Što opravdava našu spremnost ili neodlučnost u tome da drugima pripišemo namjeru, autonomno djelovanje ili razum? Imamo li samo mi, ljudi te sposobnosti kao što su razum, jezik ili samosvijest? Živimo li mi uopće u istom osjetilnom i pojmovnom svijetu kao i druga stvorenja? Kako to možemo znati? Ovaj će kolegij dati usporedni pregled suvremenih rezultata u proučavanju spoznaje i ponašanja, u prvom redu životinjama, na slobodi i u laboratoriju. Naglasak će se staviti na upotrebu komparativnih metodologija i modela razvoja i provjere suprotstavljenih hipoteza o prirodi i granicama kognitivnih procesa koji se nalaze u pozadini adaptivnog ponašanja, a također i na implikacije komparativnog pristupa.

Teme:

- Zašto su važna komparativna proučavanja spoznaje i ponašanja. Temeljna pitanja i trajni problemi u antropocentričnim kognitivnim i neuro znanostima.
- Abeceda životinjske spoznaje i ponašanja: uvjetovanost, razvoj, evolucija i funkcija
- Osnovne sastavnice i kategorije ponašanja: Organizacija apetitivnih i konzumatornih djelovanja Etološki i psihološki pristupi opisu i mjerenju ponašanja.
- Kada "ponašanje" nije dovoljno? Kada je primjereno pretpostaviti, prepoznavati i mjeriti kognitivne procese u ne-ljudima?
- Temelji inteligencije: Znanje i predstavljanje svijeta događaja koje možemo i ne možemo nadzirati. Pitanja korelacije kontingencije i uzročnosti predstavljanja.
- Namjera i svrha: Jesu li to čini ili stanja uma? Zašto je važno razlikovati između postizanja cilja, prepoznavanja cilja, traženja cilja i svjesnosti cilja.?
- Anticipacija i prisjećanje: postupci, rezultati i teorija u proučavanju radne i referentne memorije u životinja. Pitanja reprezentativnih procesa.
- Raznolikost osjetilnih i perceptivnih svjetova: Evolucijske i ekološke perspektive prirode, mogućnosti i sadržaja osjetilnih sustava. Identifikacija i mjerenje funkcionalno djelotvornih podražaja. Uvod u komparativnu psihofiziku.
- Od podražaja do kategorija, apstraktnih odnosa i pojmova: prirodni i relacijski pojmovi. Razlikovanje i klasifikacija prirodnih i relacijskih pojmova kod ne-ljudi. Različite metodologije za percepciju, razlikovanje i klasifikaciju kod ne-ljudi ili kod djece.
- Mišljenje i razmišljanje: Može li životinja misliti ili planirati bez jezika? Napredak i rješavanje problema u svijetu vremena, prostora i broja. Svjesno i nesvjesno znanje.
- Samosvijest, socijalna spoznaja i teorija uma: Što životinje znaju o samima sebi, drugim životinjama i mentalnim stanjima? Tko ima pojam o samome sebi? Je li samospoznaja isto što i samosvijest? Što je društveno u društvenoj spoznaji? Imitacija, obmana i pedagogija.
- Komunikacija i jezik: Pristupi proučavanju funkciji evolucije i struktura prirodne komunikacije. Usporedbe ljudskih i ne-ljudskih pretkomunikacijskih sustava. Jezik treniranih životinja.

Broj sati: 30 sati predavanja

Način provjere znanja: pismeni ispit

Literatura:

- Allman, J. M. (1999). *Evolving brains*. (Scientific American Library). New York, NY: W. H. Freeman & Co.
- Dennett, D. C. (1996). *Kinds of minds: Towards an understanding of consciousness*. New York, NY: Basic Books.
- Roberts, W. A. (1998). *Principles of animal cognition*. Boston, MA: McGraw Hill.
- Shettleworth, S. J. (1998). *Cognition, Evolution, and Behavior*. New York, NY: Oxford University Press.
- Vauclair, J. (1996). *Animal cognition: An introduction to modern comparative psychology*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Miller, J., & Van Loon, B. (1982). *Darwin for beginners*. New York: Pantheon Books.
- Tomasello, M., & Call, J. (1997). *Primate Cognition*. New York, NY: Oxford University Press.

Podatci o nositelju predmeta:

Dr. sc. Roger K. R. Thompson profesor je biologije na Franklin & Marshall College.

Međunarodna predavanja:

1998. Predavač na Animal Cognition. 5th International Summer School in Cognitive Science. New Bulgarian University, Sofia, Bulgaria.

1993. (ljetno) Professor Invitee, Dept. of Ethologie, Universitit de Rennes, France

1992. Predavač na International Summer School in Comparative Approaches to Cognitive Science, Ecole d'Art d' Aix-en-Provence, France.

Predavanja:

Animal Behavior; Biology & Behavior of Living Systems; Comparative Psychology; Ethology; Evolution of Mind and Intelligence; Independent Research in Biology; Independent Research in Psychology; Introductory Psychology; Introductory Organismal Biology; Knowing Animal Minds; Learning: Process & Theory; Learning, Development & Memory; Life Processes; Other Minds, Other Selves; Research in Primate Behavior & Cognition. The Psychology of Everyday Action; Topics & Research in the Biological Foundations of Behavior.

Primarni znanstveni interesi:

Komparativna psihologija i životinjsko ponašanje: komparativna spoznaja, ponašanje, percepcija, učenje i spoznaja u primata.

Sudjeluje u uređivanju časopisa:

1997.- 2001.: Consulting Editor: *Primatologie*.

1994.- 2001.: Consulting Editor, *Journal of Comparative Psychology*.

1986.- 1990.: Associate Editor, *International Journal of Comparative Psychology*

Kvalifikacijski radovi:

- Thompson, R. K. R. (u tisku). Using animals for psychological research with undergraduates. *Handbook on animal use by psychologists at small institutions*, Washington, DC: American Psychological Association Press.
- Oden, D. L., Thompson R. K. R., & Premack, D. (2001). Can an ape reason analogically? Comprehension and production of analogical problems by Sarah, a Chimpanzee (*Pan troglodytes*). Gentner, D., Holyoak, K. J., & Kokinov, B. N. (Eds.) *Analogy: Theory and phenomena*. (pp. 472-497). Cambridge, MA: MIT Press.
- Thompson R. K. R. & Oden, D. L. (2000). Categorical perception & conceptual judgments by nonhuman primates: The paleological monkey and the analogical ape. *Cognitive Science*, 24, 363-396. (Special issue on primate cognition; Guest editor, M. Tomasello).
- Thompson, R. K. R. (1998) [with Ator, N., Gruber, C., & Owens, D.] Study guide to accompany (Video), *Perception and action: The importance and contributions of non-human animal research in psychology*. Washington, DC: American Psychological Association Press.
- Thompson R. K. R. & Oden, D. L. (1998). Why monkeys and pigeons, unlike certain apes, cannot reason analogically. In K. Holyoak, D. Gentner, & B. Kokinov (eds.), *Advances in analogy research: Integration of theory and data from the cognitive, computational, and neural sciences*, (pp. 269-273). Sofia, Bulgaria: New Bulgarian University Press.
- Oden, D. L., Thompson R. K. R. & Premack, D. (1998). Analogical problem solving by chimpanzees. In K. Holyoak, D. Gentner, & B. Kokinov (eds.), *Advances in analogy research: Integration of theory and data from the cognitive, computational, and neural sciences*, (pp. 38-48). Sofia, Bulgaria: New Bulgarian University Press.
- Thompson, R. K. R. Oden, D. L., & Boysen, S. T. (1997). Language-naive chimpanzees (*Pan troglodytes*) judge relations-between-relations in an conceptual matching task. *Journal of Experimental Psychology: Animal Behavior Processes*. 23, 31-43.
- Thompson, R. K. R. (1996). Do animals have concepts? *International Journal of Psychology*, 31, 405-406. (Abstract).
- Thompson, R. K. R., & Oden, D. L. (1996). A profound disparity revisited: Perception and judgment of abstract identity relations by chimpanzees, human infants, and monkeys. *Behavioral Processes* (Special Issue: Cognition & Evolution). 35, 149-161.